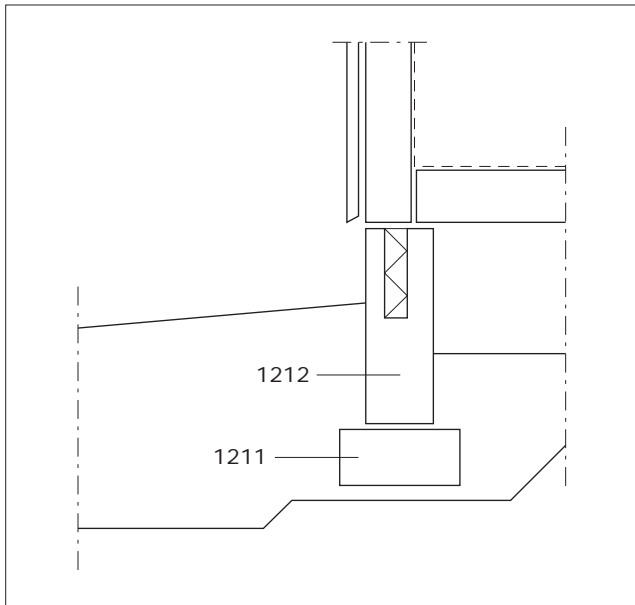

12 Talo-osat

121 Perustukset

Rakennusselostuksen *luvuissa* 1211...1213 määritetään perustusten rakenteet. Jokaisesta erilaisesta rakenteesta laaditaan erillinen kuvaus, joka otsikoidaan hankekohtaisella rakenteen tunnuksella ja selväkieliselä nimellä. Tunnus voi olla joko

- numeerinen tunnus, joka koostuu *Talo 2000 Hankenimikkeistön* rakennusosatunnuksesta ja siitä pisteellä erotetusta hankekohtaisesta juoksevasta numerosta (esim. 1212.1 Perusmuuri) tai
- kirjaintunnus, joka on muodostettu tuoterakenteen nimestä lyhentämällä (esim. PM1 Perusmuuri).

Luvun 121 rakennusosat:

- 1211 Anturat
- 1212 Perusmuurit, peruspilarit ja peruspalkit
- 1213 Erityiset perustukset.

Esimerkki perusmuurin määrittämisestä rakennusselostuksessa:

1212 Perusmuurit, peruspilarit ja peruspalkit

PM1 Perusmuuri, lämmöneristetty

- perusmuurin yläpinnassa bitumikermikaista (puurungon alla)
- teräsbetonimuuri, C25/30, säänkestävä
- lämmöneristys solupolystyreenilevy R 120 mm
- alapohjan tuuletus rakennesuunnitelmien mukaan.

Pinnan laatu *by* 40, luokka C.

Mittatarkkuus *by* 47 luku 4.2.4.2 normaaliluokka.

Noudatetaan: *RunkoRYL 2010 41*.

Luku sisältää

- rakennuksen seinäanturat, pilarianturat, paaluanturat ja perusmuurianturat.

Luku ei sisällä

- perustustason alapuolisia perustusten alustäyttöjä, jotka käsitellään julkaisun *MaaRYL 2010 rakennusosaluvussa 1114*.

Viitteet

- *1114 Täyttöosat, MaaRYL 2010.*

Anturan osat

- yläpinnan kosteudeneriste
- antura
- rakennuksen alle kertyvän veden poistoputket
- pilarikengät, tartunnat ym.

Toimivuuden suunnittelu

Rakenne

Rakenteen lujuutta ja vakavuutta mitoitettaessa noudatetaan eurokoodistandardeissa ja *Suomen rakentamismääräyskokoelmassa* asetettuja vaatimuksia ja rakenteiden kelpoisuuden osoittamista.

Ohje

Luettelo käytettävistä määräyksistä ja ohjeista on *pääjakson 11* alussa.

Viitteet

- *11 Alueosat, RunkoRYL 2010.*

Kosteus

Perustus suunnitellaan siten, että sisäpuolisesta, ulkoseiniin päin viettävästä salaojituskerroksesta vedet johdetaan anturoiden tai sokkelin läpi tai ali.

Ohje

Jatkuva antura on joko vettäläpäisevän, tiivistetyn soran päällä tai anturaan sijoitetaan vedenpoistoputket 1,5...3 m:n välein.

Viitteet

- *C2 Kosteus. Määräykset ja ohjeet 1998. Suomen rakentamismääräyskokoelma*
- *RT 81-11000 Rakennuspohjan ja tonttialueen kuivatus.*

Pinta

Rakenne suunnitellaan siten, että valmiin rakenteen sekä pintakäsittelyn mittatarkkuusluokat ja laatuvaatimukset ovat ko. työnosaluven mukaiset.

Viitteet

- *4 Betonirakentaminen, RunkoRYL 2010*
- *513 Harkkomuuras, RunkoRYL 2010.*

Käyttöikä ja käyttötalous

Anturoille laaditaan hoitosuunnitelma, jossa esitetään tarkastusjaksot sekä huolto- ja korjaustoimenpiteet suunnitellun käyttöiän mukaan.

Rakenteiden kuntoa valvotaan ylläpitotarkastuksilla, joissa havaitut puutteet korjataan.

Ohje

Rakennuttajan on laadittava ennen rakennushankkeen päättymistä rakennuskohteen ylläpitoa, huoltoa, kunnossapitoa ja korjaamista koskevat kirjalliset käyttö- ja huolto-ohjeet, jotka sisältävät riittävät työturvallisuus- ja terveystiedot, *VNa 205/2009*.

Asuintalon huoltokirjan laatimista on käsitelty ohjekorteissa *RT 18-10609* ja *RT 18-10610* ja toimitilakiinteistön ohjekortissa *RT 18-10713*. Asuintalon huoltokirjan laadinnan tehtäväluettelot esitetään ohjekortissa *RT 18-10613*. Hoidon, huollon ja kunnossapidon käynnistämiseksi on hyvä laatia kiinteistön huoltokirja myös muille kiinteistöille.

Ohjekortissa *RT 18-10922* esitetään kiinteistöjen rakenteiden, rakennusosien, aluerakenteiden ja LVIA-järjestelmien ja -laitteiden keskimääräiset tekniset käyttöiät, tarkastusvälit, huoltovälit ja kunnossapitajaksot.

Viitteet

- *Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta VNa 205/2009, päivityksineen*
- *RT 18-10609 Asuintalon huoltokirjan rakenne ja sisältö*
- *RT 18-10610 Asuintalon huoltokirjan laadinta*
- *RT 18-10613 Asuintalon huoltokirjan laadinnan tehtäväluettelot*
- *RT 18-10713 Toimitilakiinteistön huoltokirjan laadinta*
- *RT 18-10922 Kiinteistön tekniset käyttöiät ja kunnossapitajaksot.*

Ohje

Anturoiden ohjeellinen käyttöikä on sama kuin rakennuksen käyttöikä.

Liittyminen ympäröiviin rakenteisiin

Liittymiset ympäröiviin rakenteisiin suunnitellaan siten, että anturat eivät estä rakennuksen alle kertyvän veden poispääsyä, vesi ei nouse kapillaarisesti seinä- ja alapohjarakenteisiin eikä routa vaurioita rakenteita eikä aiheuta lämpövuotoja.

Ohje

Jatkuva antura on joko vettäläpäisevän, tiivistetyn soran päällä tai anturaan sijoitetaan vedenpoistoputket 1,5...3 m:n välein.

Anturan yläpintaan asennetaan bitumikermi kosteudeneristykseksi, erityisesti kellarillisissa tiloissa.

Viitteet

- *C2 Kosteus. Määräykset ja ohjeet 1998. Suomen rakentamismääräyskokoelma*
- *RT 81-10486 Pientalon perustamistavan valinta*
- *RT 81-10590 Routasuojusrakenteet*
- *RT 81-11000 Rakennuspohjan ja tonttialueen kuivatus*
- *Talonrakennuksen routasuojusohjeet, VTT.*

1211.1 Betonianturat

Suunnitelma-asiakirjoissa esitetään

- betonin ja teräksen lujuusluokka
- rakenneluokka tai seuraamus- ja toteutusluokka
- mitta- tai asennustarkkuusluokka
- betonin rasitusluokat ja suunniteltu käyttöikä
- alustan vaatimukset
- anturoiden mitat, korkeusasemat, särmien pyöristäminen tai viistäminen

- reikien ja varausten sekä muotteihin ja raudoitukseen kiinnitettävien osien mitat ja sijainti
- raudoitus
- routasuojaus
- kosteuden- tai vedeneristyksen tyyppi, laatu ja sijoitus
- korroosionkestävästä metallista tehtävät osat ja metallilaji sekä muu mahdollinen korroosionesto
- liikunta- ja työsaumojen rakenne ja sijainti
- rakennuksen alustan vedenpoistoputket, lukumäärä ja sijoitus
- liittyminen ympäröiviin rakenteisiin.

Tarvittaessa viitataan työosalukuihin

- 411 Muottityö, RunkoRYL 2010
- 412 Raudoitus, RunkoRYL 2010
- 413 Betonointi, RunkoRYL 2010.

Suunnitteluohjeita on ohjekorteissa

- [RT 81-10486 Pientalon perustamistavan valinta](#)
- [RT 81-10590 Routasuojausrakenteet](#)
- [RT 81-10854 Pientalon perustukset ja alapohjien liittymät.](#)

Elementtirakenteista esitetään lisäksi

- elementtien mitat
- elementtien sallitut mittapoikkeamat (mitta- ja asennustarkkuusluokat)
- elementtien kiinnitys
- elementtien liitosten rakenne ja vähimmäistukipinnat
- elementtien sauma-aineiden ja -tarvikkeiden tyyppi ja laatu
- elementin nostoelimet ja niiden sijainti
- asennusaikaisten tukien kiinnitykset
- asennusaikaisten kaiteiden ja työtasojen kiinnitykset
- alustava asennustapa (-suunnitelma).

Tarvittaessa viitataan työosalukuun

- 421 Betonielementtityö, RunkoRYL 2010.

Suunnitteluohjeita on ohjekortissa

- [RT 80-10437 Teräs- ja teräsbetonielementtien liitokset.](#)

Eurokoodin mukaisesti suunniteltaessa rakennesuunnitelmissa esitettäviä asioita luetellaan *Suomen rakentamismääräyskokoelman osissa B1 ja B2.*

Viitteet

- B1 Kantavat rakenteet – Määräykset ja ohjeet 2010. Suomen rakentamismääräyskokoelma (valmisteilla 2010)
- B2 Betonirakenteet – Ohjeet 2010. Suomen rakentamismääräyskokoelma (valmisteilla 2010).

1211.2 Harkkoanturat

Suunnitelma-asiakirjoissa esitetään

- harkkojen tyyppi, laatu, mitat, tiheys ja lujuusluokka
- palonkestoluokka, ympäristön rasisluokka ja suunniteltu käyttöikä
- muurauslaastin puristuslujuusluokka
- raudoitus, aine, mitat, korkeusasemat, taivutus ja suojaus
- valmiin muurauksen mittatarkkuusluokka
- routasuojaus
- kosteuden- tai vedeneristyksen tyyppi, laatu ja sijoitus
- liikuntasaumojen rakenne ja sijainti
- siteiden aine, mitat, taivutus ja suojaus

- rakennuksen alustan vedenpoistoputket, lukumäärä ja sijoitus
- liittyminen ympäröiviin rakennusosiin.

Tarvittaessa viitataan työosalukuun

- 513 Harkkomuuraus, RunkoRYL 2000.

Suunnitteluohjeita on ohjekorteissa

- [RT 35-10834 Kevytsoraharkot. Muuraustarvikkeet](#)
- [RT 35-10835 Karkaistut kevytbetoniharkot. Muuraustarvikkeet](#)
- [RT 35-10844 Betoniharkot. Muuraustarvikkeet](#)
- [RT 81-10486 Pientalon perustamistavan valinta](#)
- [RT 81-10590 Routasuojausrakenteet](#)
- [RT 81-10854 Pientalon perustukset ja alapohjien liittymät.](#)

Eurokoodin mukaisesti suunniteltaessa rakennesuunnitelmissa esitettäviä asioita luetellaan *Suomen rakentamismääräyskokoelman osissa B1 ja B6.*

Viitteet

- B1 Kantavat rakenteet – Määräykset ja ohjeet 2010. Suomen rakentamismääräyskokoelma (valmisteilla 2010)
- B6 Muuratut rakenteet – Ohjeet 2010. Suomen rakentamismääräyskokoelma (valmisteilla 2010).

Luku sisältää

- rakennuksen alapohjan lattiapinnan alapuoliset peruspilarit, perusmuurit ja peruspalkit. Kun rakenne muodostaa yhtenäisen kokonaisuuden, perusmuuri voi jatkua myös alapohjatason yläpuolelle.

Luku ei sisällä

- perusmuurin vastaisia ulkopuolisia ja sisäpuolisia täytöjä, jotka esitetään *MaaRYL 2010:n rakennusosaluvussa 1114*
- alapohjatason alapuolelle jatkuvia, ulkoseinän yhtenäiseen kokonaisuuteen liittyviä rakennusosia, kuten kellarin ulkoseiniä, jotka esitetään *rakennusosaluvussa 1241*.

Viitteet

- *1114 Täyttöosat, MaaRYL 2010*
- *1241 Ulkoseinät, RunkoRYL 2010*.

Perusmuurin osat

- ulkopintakerros, -käsittely
- ulkopuolen kosteuden- tai vedeneriste
- perusmuuri, sokkelipalkki, peruspilari
- perusmuurin lämmöneristyshalkaisun lämmöneristys
- perusmuurin lämmöneristyshalkaisun vedenpoistoputket
- yläpinnan kosteudeneriste
- tuuletetun alapohjan tuuletusaukot
- liittymien ja läpivientien tiivistykset.

Toimivuuden suunnittelu

Rakenne

Rakenteen lujuutta ja vakavuutta mitoitettaessa noudatetaan eurokoodistandardeissa ja *Suomen rakentamismääräyskokoelmassa* asetettuja vaatimuksia ja rakenteiden kelpoisuuden osoittamista.

Ryömintätila on suunniteltava ja toteutettava siten, että se toimii rakennusfysikaalisesti oikein.

Ohje

Luettelo käytettävistä määräyksistä ja ohjeista on pääjakson 11 alussa.

Viitteet

- *11 Alueosat, RunkoRYL 2010*.

Henkilöturvallisuus

Perusmuurit on suunniteltava ja rakennettava siten, että niiden olennaiset tekniset vaatimukset täytetään ja voidaan tavanomaisella kunnossapidolla säilyttää suunnitellun käyttöajan ajan.

Perusmuuriin käytettävien aineiden ja tuotteiden tulee täyttää käyttö- ja huoltoturvallisuuden ja työterveyden vaatimukset.

Paloturvallisuus

Rakennusten paloturvallisuutta koskevat määräykset ja ohjeet annetaan *Suomen rakentamismääräyskokoelmassa*.

Viitteet

- *E1 Rakennusten paloturvallisuus. Määräykset ja ohjeet 2002. Suomen rakentamismääräyskokoelma*
- *E2 Tuotanto- ja varistorakennusten paloturvallisuus. Ohjeet 2005. Suomen rakentamismääräyskokoelma*
- *E4 Autosuojien paloturvallisuus. Ohjeet 2005. Suomen rakentamismääräyskokoelma*.

Tiiviys

Veden- ja kosteudeneristystä koskevat määräykset ja ohjeet annetaan *Suomen rakentamismääräyskokoelmassa*.

Rakennuspaikan radonriskit otetaan huomioon sosiaali- ja terveysministeriön päätösten, *Suomen rakentamismääräyskokoelman* määräysten sekä ympäristöministeriön ja Säteilyturvakeskuksen ohjeiden mukaan.

Koko rakennuksen pohjan alue perusmuurin ulkopinnasta ulkopintaan suunnitellaan katkeamattomasti ilmanpitäväksi siten, että ilman virtaus rakennuspohjasta huoneeseen estyy. Katso myös *luku 1221*.

Suunnitteluohjeita radonin torjumiseksi on esitetty ohjekortissa *RT 81-10791*.

Perusmuurin ulkopuolisen kosteudeneristyslevyn yläreunan liitos muuriin suunnitellaan siten, että vesi ei pääse eristyslevyn ja perusmuurin väliin.

Ohje

Uudisrakentamiselle määriteltä huoneilman radonpitoisuuden enimmäisarja on 200 Bq/m³. Vanhoissa rakennuksissa raja on 400 Bq/m³. Radonpitoisuus on vuosikeskiarvo.

Viitteet

- *B3 Pohjarakenteet. Määräykset ja ohjeet 2004. Suomen rakentamismääräyskokoelma*
- *C2 Kosteus. Määräykset ja ohjeet 1998. Suomen rakentamismääräyskokoelma*
- *D2 Rakennusten sisäilmasto ja ilmanvaihto. Määräykset ja ohjeet 2003. Suomen rakentamismääräyskokoelma*
- *RT 81-10791 Radonin torjunta*
- *RT STM-20929 Sosiaali- ja terveysministeriön päätös asuntojen huoneilman radonpitoisuuden enimmäisarvoista. Suomen säädös-kokoelma 944/1992*
- *RT STM-21232 Asumisterveysohje. Asuntojen ja muiden oleskelutilojen fyysiset, kemialliset ja mikrobiologiset tekijät. Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2003:1*
- *ST 12.1 Säteilyturvallisuus luonnonsäteilylle altistavassa toiminnassa, Säteilyturvakeskus*
- *Radon uudisrakentamisessa – Otantatutkimus 2009. STUK-A244. Säteilyturvakeskus*
- *1221 Alapohjalaatat, RunkoRYL 2010*.

Lämmöneristävyys

Lämmöneristystä koskevat määräykset ja ohjeet annetaan *Suomen rakentamismääräyskokoelmassa*.

Perusmuurin lämmöneristyshalkaisu suunnitellaan riittävän syväksi.

Perusmuurin lämmöneristyshalkaisuun joutuneelle vedelle suunnitellaan poistumahdollisuus.

Ohje

Perusmuurin lämmöneristyshalkaisuun sijoitetaan tarvittaessa vedenpoistoputket 1,5...3 m:n välein.

Viitteet

- *C3 Rakennuksen lämmöneristys. Määräykset 2010. Suomen rakentamismääräyskokoelma*
- *C4 Lämmöneristys. Ohjeet 2003. Suomen rakentamismääräyskokoelma*
- *SFS-EN ISO 10456 Rakennusaineet ja -tuotteet. Lämpö- ja kosteustekniset ominaisuudet. Taulukoidut suunnitteluarvot ja menetelmät ilmoitetun lämpötekni- sen arvon ja lämpötekni- sen suunnitteluarvon määrittämiseksi*
- *SFS-EN ISO 13370 Rakennusten lämpötekni- set ominaisuudet. Lämmön johtuminen maan kautta. Laskentamenetelmät.*

Pinta

Perusmuurit, peruspilarit ja peruspalkit suunnitellaan siten, että valmiin rakenteen sekä pintakäsittelyn mittatarkkuusluokat ja laatuvaatimukset ovat ko. työnosalu- kujen mukaiset.

Viitteet

- *RT 82-10657 Julkisivun betonipinnat*
- *MaalausRYL (uusittavana 2010)*
- *4 Betonirakentaminen, RunkoRYL 2010*
- *513 Harkkomuuraus, RunkoRYL 2010*
- *521 Luonnonkivityö runkorakenteissa, RunkoRYL 2010*
- *1011 Rappaus, RunkoRYL 2010.*

Käyttöikä ja käyttötalous

Perusmuurille laaditaan hoitosuunnitelma, jossa esitetään tarkastusjaksot sekä huolto- ja korjaustoimenpiteet suunnitellun käyttöikänsä mukaan.

Rakenteiden kuntoa valvotaan ylläpitotarkastuksilla, joissa havaitut puutteet korjataan.

Ohje

Rakennuttajan on laadittava ennen rakennushankkeen päättymistä rakennuskohteen ylläpitoa, huoltoa, kunnossapitoa ja korjaamista koskevat kirjalliset käyttö- ja huolto-ohjeet, jotka sisältävät riittävät työturvallisuus- ja terveystiedot, *VNa 205/2009*.

Asuintalon huoltokirjan laatimista on käsitelty ohjekorteissa *RT 18-10609* ja *RT 18-10610* ja toimitilakiinteistön ohjekortissa *RT 18-10713*. Asuintalon huoltokirjan laadinnan tehtäväluettelot esitetään ohjekortissa *RT 18-10613*. Hoidon, huollon ja kunnossapidon käynnistämiseksi on hyvä laatia kiinteistön huoltokirja myös muille kiinteistöille.

Ohjekortissa *RT 18-10922* esitetään kiinteistöjen rakenteiden, rakennusosien, aluerakenteiden ja LVIA-järjestelmien ja -laitteiden keskimääräiset tekniset käyttöiät, tarkastusvälit, huoltovälit ja kunnossapitotaksot.

Viitteet

- *Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta VNa 205/2009, päivityksineen*
- *RT 18-10609 Asuintalon huoltokirjan rakenne ja sisältö*
- *RT 18-10610 Asuintalon huoltokirjan laadinta*
- *RT 18-10613 Asuintalon huoltokirjan laadinnan tehtäväluettelot*
- *RT 18-10713 Toimitilakiinteistön huoltokirjan laadinta*
- *RT 18-10922 Kiinteistön tekniset käyttöiät ja kunnossapitotaksot.*

Ohje

Perusmuurirakenteiden ohjeellinen käyttöikä on sama kuin rakennuksen käyttöikä.

Perusmuurin ohjeellinen tarkastusväli on viisi vuotta. Perusmuurista tarkastetaan halkeamat, sortumat ja pinnoitteen kunto.

Liittyminen ympäröiviin rakenteisiin

Liittymiset ympäröiviin rakenteisiin suunnitellaan siten, että

- perusmuurin korkeus maanpinnasta ulkoseinään on riittävä
- veden kapillaarinen nousu ulkoseinä- ja alapohjarakenteisiin estyy
- puurakenteiden ja perusmuurin välissä on aina kosteudeneristys
- perusmuurin ja alapohjan välinen sauma on tiivis ilma- ja lämpövuotoja sekä radonvuotoja vastaan
- routa ei vaurioita rakenteita eikä aiheuta lämpövuotoja.

Ohje

Perusmuurin maanpinnan yläpuolella olevan osan korkeus on vähintään 300 mm. Perusmuurin yläpintaan asennetaan bitumikermi kapillaarisen kosteuden eristykseksi. Kosteudeneristeenä käytetään bitumikermiä, ei muovikalvoa.

Perusmuurin ja alapohjan välinen sauma tiivistetään mineraalivilva- kaistalla, pohjanauhalla ja elastisella saumausaineella.

Viitteet

- *C2 Kosteus. Määräykset ja ohjeet 1998. Suomen rakentamismääräyskokoelma*
- *RT 81-10590 Routasuojausrakenteet*
- *RT 81-10854 Pientalon perustukset ja alapohjien liittymät*
- *Talorakennuksen routasuojausohjeet, VTT.*

1212.1 Betoniset perusmuurit ja -pilarit**Suunnitelma-asiakirjoissa esitetään**

- betonin ja teräksen lujuusluokka
- rakenneluokka tai seuraamus- ja toteutusluokka
- mitta- ja asennustarkkuusluokka
- palonkestoluokka
- rasisuusluokat ja suunniteltu käyttöikä
- alustan vaatimukset
- perusmuurien ja -palkkien mitat, särmien pyöristäminen tai viistäminen
- raudoitus
- reikien ja varausten sekä muotteihin ja raudoitukseen kiinnitettävien osien mitat ja sijainti
- kosteuden- tai vedeneristykseen tyyppi, laatu ja sijoitus
- perusmuurin yläpinnan tiivistys ja liittyminen ympäröiviin rakenteisiin
- veden poisjohtaminen
- betonoinnin yhteydessä kiinnitettävä lämmöneristys, tyyppi ja laatu
- betonipintojen käsittelytapa ja laatuluokka
- routaeristys
- korroosionkestävästä metallista tehtävät osat ja metallilaji sekä muu mahdollinen korroosionesto
- liikunta- ja työsaumojen rakenne ja sijainti
- muottipinta sekä muottien saumojen ja siteiden sijoittelu näkyviin jääviin betonipintoihin
- betonin ulkonäköön vaikuttavat ominaisuudet näkyviin jäävissä betonipinnoissa
- sokkelihalkaisun mitat
- tuuletusaukot, mitat ja sijainnit
- tuuletusaukkojen säleikköjen ja muiden osien tyyppi ja laatu
- ulkoverhous, pintakerros tai -käsittely.

Tarvittaessa viitataan työosalukuihin

- 411 Muottityö, RunkoRYL 2010
- 412 Raudoitus, RunkoRYL 2010
- 413 Betonointi, RunkoRYL 2010.

Suunnitteluohjeita on ohjekorteissa

- RT 81-10486 Pientalon perustamistavan valinta
- RT 81-10590 Routasuojusrakenteet
- RT 81-10791 Radonin torjunta
- RT 81-10854 Pientalon perustukset ja alapohjien liittymät.

Elementtirakenteista esitetään lisäksi

- elementtien mitat
- elementtien sallitut mittapoikkeamat (mitta- ja asennus-tarkkuusluokat)
- elementtien kiinnitys
- elementtien liitosten rakenne ja vähimmäistukipinnat
- elementtien sauma-aineiden ja -tarvikkeiden tyyppi ja laatu
- elementin nostoelimet ja niiden sijainti
- asennusaikaisten tukien kiinnitykset
- asennusaikaisten kaiteiden ja työtasojen kiinnitykset
- alustava asennustapa (-suunnitelma).

Tarvittaessa viitataan työosalukuun

- 421 Betonielementtityö, RunkoRYL 2010.

Suunnitteluohjeita on ohjekorteissa

- RT 80-10437 Teräs- ja teräsbetonielementtien liitokset
- RT 82-10980 Kiviaineisten elementtijulkisivujen saumat.

Eurokoodin mukaisesti suunniteltaessa rakennesuunnitelmissa esitettäviä asioita luetellaan *Suomen rakentamismääräyskokoelman osissa B1 ja B2.*

Viitteet

- B1 Kantavat rakenteet – Määräykset ja ohjeet 2010. Suomen rakentamismääräyskokoelma (valmisteilla 2010)
- B2 Betonirakenteet – Ohjeet 2010. Suomen rakentamismääräyskokoelma (valmisteilla 2010).

1212.2 Harkkorakenteiset perusmuurit ja -pilarit

Suunnitelma-asiakirjoissa esitetään

- harkkojen tyyppi, laatu, mitat, tiheys ja lujuusluokka
- palonkestoluokka
- valmiin muurauksen mittatarkkuusluokka
- rasisluokat ja suunniteltu käyttöikä
- muurauslaastin puristuslujuusluokka
- raudoitus, aine, mitat, korkeusasemat, taivutus ja suojaus
- muuraustapa
- kosteuden- tai vedeneristyksen tyyppi, laatu ja sijoitus
- perusmuurin yläpinnan tiivistys ja liittyminen ympäröiviin rakenteisiin
- lämmöneristys, tyyppi ja laatu
- veden poisjohtaminen
- routaeristys
- liikunta- ja työsaumojen rakenne ja sijainti
- siteiden aine, mitat, taivutus ja suojaus
- perusmuurin näkyvien osien pintakäsittely
- sokkelihalkaisun mitat
- tuuletusaukot, mitat ja sijainnit
- ulkoverhous, pintakerros tai -käsittely.

Tarvittaessa viitataan työosalukuun

- 513 Harkkomuuraus, RunkoRYL 2010.

Suunnitteluohjeita on ohjekorteissa

- RT 35-10834 Kevytsoraharkot. Muuraustarvikkeet
- RT 35-10835 Karkaistut kevytbetoni-harkot. Muuraustarvikkeet
- RT 35-10844 Betoniharkot. Muuraustarvikkeet
- RT 81-10486 Pientalon perustamistavan valinta
- RT 81-10590 Routasuojusrakenteet
- RT 81-10791 Radonin torjunta
- RT 81-10854 Pientalon perustukset ja alapohjien liittymät.

Eurokoodin mukaisesti suunniteltaessa rakennesuunnitelmissa esitettäviä asioita luetellaan *Suomen rakentamismääräyskokoelman osissa B1 ja B6.*

Viitteet

- B1 Kantavat rakenteet – Määräykset ja ohjeet 2010. Suomen rakentamismääräyskokoelma (valmisteilla 2010)
- B6 Muuratut rakenteet – Ohjeet 2010. Suomen rakentamismääräyskokoelma (valmisteilla 2010).

1212.3 Luonnonkiviset perusmuurit

Luonnonkiviset perusmuurit esitetään rakennusselostuksessa hankekohtaisesti. Luonnonkiviverhoukset käsitellään *rakennusosaluvussa 1241.*

Viitteet

- 1241 Ulkoseinät, RunkoRYL 2010.

Tarvittaessa viitataan työosalukuun

- 521 Luonnonkivityö runkorakenteissa, RunkoRYL 2010.

Suunnitteluohjeita on ohjekortissa

- RT 89-10646 Muurit ja tukimuurit.

1213 Erityiset perustukset

Erityisiä perustuksia ovat muun muassa kone- ja laitepedit tai tuotantokoneita varten erityisesti rakennetut perustukset kiinnitysosineen.

Erityisten perustusten kohdalla viitataan tarvittaessa *työnosajaksoon 4* ja *työnosalukuun 912*.

Viitteet

- *4 Betonirakentaminen, RunkoRYL 2010*
- *912 Ääneneristys, RunkoRYL 2010.*